

Warszawa, dnia 14 kwietnia 2015 r.

Poz. 522

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA INFRASTRUKTURY I ROZWOJU¹⁾**

z dnia 3 kwietnia 2015 r.

w sprawie wymagań zdrowotnych, badań lekarskich i psychologicznych oraz oceny zdolności fizycznej i psychicznej osób ubiegających się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności²⁾

Na podstawie art. 22b ust. 22 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1594, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne, jakie powinny spełniać osoby ubiegające się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności;
- 2) zakres badań lekarskich i psychologicznych oraz sposób oceny zdolności fizycznej i psychicznej osób ubiegających się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności oraz tryb orzekania o tej zdolności;
- 3) wzory dokumentów potwierdzających zdolność fizyczną i psychiczną osób ubiegających się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) ustawa – ustawę z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym;
- 2) podmiot uprawniony – podmiot uprawniony do przeprowadzania badań lekarskich i psychologicznych oraz orzekania w celu sprawdzenia spełnienia wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, niezbędnych do uzyskania licencji oraz świadectwa maszynisty, a także zachowania ich ważności, o którym mowa w art. 22a ust. 1 pkt 3 ustawy;
- 3) lekarz uprawniony – lekarz, o którym mowa w § 7 ust. 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. Nr 69, poz. 332, z późn. zm.⁴⁾).

§ 3. Wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne, jakie powinny spełniać osoby ubiegające się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

¹⁾ Minister Infrastruktury i Rozwoju kieruje działem administracji rządowej – transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury i Rozwoju (Dz. U. poz. 1257).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża postanowienia dyrektywy 2007/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie przyznawania uprawnień maszynistom prowadzącym lokomotywy i pociągi w obrębie systemu kolejowego Wspólnoty (Dz. Urz. UE L 315 z 03.12.2007, str. 51, z późn. zm.).

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 644, 768 i 962 oraz z 2015 r. poz. 200.

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 60, poz. 375, z 1998 r. Nr 159, poz. 1057, z 2001 r. Nr 37, poz. 451, z 2010 r. Nr 240, poz. 1611 oraz z 2015 r. poz. 457.

§ 4. 1. Zakres badań obejmuje:

- 1) w przypadku badań, o których mowa w art. 22b ust. 1a pkt 4 oraz art. 22b ust. 7 ustawy:
 - a) ogólne badanie lekarskie ze szczególnym uwzględnieniem oceny: stanu układu krążenia i układu oddechowego, stanu psychicznego i sprawności narządu ruchu,
 - b) badanie narządu wzroku wykonywane przez lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie okulistyki,
 - c) badanie narządu słuchu i równowagi oraz aparatu głosowego, z uwzględnieniem audiogramu wykonywane przez lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie otorynolaryngologii,
 - d) badanie układu nerwowego wykonywane przez lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie neurologii,
 - e) badanie krwi obwodowej, w tym: morfologia z rozmazem krwinek białych, poziom glikemii na czczo, aktywność aminotransferazy alaninowej, aminotransferazy asparaginowej, gamma-glutamylotranspeptydazy, oraz badanie ogólne moczu,
 - f) badanie elektrokardiograficzne w spoczynku,
 - g) badanie radiologiczne klatki piersiowej,
 - h) badanie w kierunku objawów wskazujących na uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie,
 - i) badanie w kierunku objawów wskazujących na uzależnienie od środków działających podobnie do alkoholu lub ich nadużywanie,
 - j) inne badania diagnostyczne i specjalistyczne, jeżeli są potrzebne do oceny zdolności fizycznej i psychicznej badanego,
 - k) badanie psychologicznej przydatności zawodowej, uwzględniające czynniki ryzyka zawodowego i szczególne wymogi sprawności psychicznych w transporcie kolejowym oraz metodykę badań psychologicznych, wykonywane przez psychologa;
- 2) w przypadkach, o których mowa w art. 22b ust. 7b ustawy:
 - a) badanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a,
 - b) inne badania diagnostyczne i specjalistyczne, jeżeli są potrzebne do oceny spełniania wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, ze szczególnym uwzględnieniem tych narządów i układów, których funkcjonowanie było zaburzone lub stało się powodem skierowania na badania.

2. Wyniki badań laboratoryjnych, z wyjątkiem badania poziomu glikemii na czczo, uznaje się za miarodajne, jeżeli od dnia ich wykonania minęło nie więcej niż 6 miesięcy, a w przypadku badania radiologicznego klatki piersiowej – nie więcej niż 48 miesięcy, jeżeli nie zachodzą okoliczności uzasadniające ponowne ich wykonanie.

3. Badania, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. h oraz lit. i, przeprowadza się u osób, które ubiegają się o świadectwo maszynisty. W przypadku osób, które ubiegają się o zachowanie ważności świadectwa maszynisty, badanie to przeprowadza się, o ile istnieją wskazania.

§ 5. 1. Lekarz uprawniony wykonuje badanie lekarskie osoby ubiegającej się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności w celu sprawdzenia spełniania przez nią wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych oraz orzeka o zdolności fizycznej i psychicznej do uzyskania albo zachowania ważności świadectwa maszynisty.

2. Lekarz uprawniony przeprowadza badanie samodzielnie, uwzględniając wyniki badań specjalistycznych i pomocniczych oraz ocenę psychologicznej przydatności zawodowej dokonaną przez psychologa.

3. Przed rozpoczęciem badania lekarz uprawniony sprawdza tożsamość osoby ubiegającej się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności.

4. Lekarz uprawniony odmawia wykonania badania i uzgadnia z osobą ubiegającą się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności nowy termin badania, w przypadku gdy osoba ta zgłosiła się na badanie bezpośrednio po ukończeniu pracy lub jej stan nie pozwala na prawidłową ocenę spełniania wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych.

5. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio przy przeprowadzaniu badań psychologicznych.

§ 6. 1. Lekarz uprawniony na podstawie przeprowadzonego ogólnego badania lekarskiego, a także wyników badań, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. b–j, oraz wyniku badania, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. k, wydaje orzeczenie lekarskie, w którym określa termin badania okresowego.

2. Lekarz uprawniony może określić krótszy termin przeprowadzenia badania okresowego niż określony w art. 22b ust. 7a ustawy, jeżeli stwierdzi, że jest to niezbędne dla prawidłowej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności. Uzasadnienie określenia krótszego terminu lekarz uprawniony wpisuje do dokumentacji medycznej.

3. Orzeczenie lekarskie sporządza się w trzech egzemplarzach, z których pierwszy otrzymuje osoba ubiegająca się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności, drugi – przewoźnik kolejowy albo zarządca infrastruktury kolejowej, który wydał skierowanie na badanie, a trzeci – Prezes Urzędu Transportu Kolejowego.

4. Przepisy ust. 1–3 stosuje się odpowiednio do orzeczeń lekarskich wydawanych po przeprowadzeniu badań w przypadkach, o których mowa w art. 22b ust. 7b ustawy.

§ 7. 1. Osoba ubiegająca się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności lub przewoźnik kolejowy albo zarządca infrastruktury kolejowej, który wydał skierowanie na badania w podmiocie uprawnionym, niezgadzący się z treścią wydanego orzeczenia lekarskiego, może wystąpić, w ciągu 7 dni od dnia wydania orzeczenia lekarskiego, za pośrednictwem lekarza uprawnionego, który je wydał, z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania w tym podmiocie uprawnionym.

2. Ponowne badanie powinno być przeprowadzone nie później niż po upływie 21 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1.

3. Do orzeczenia lekarskiego wydanego po przeprowadzeniu ponownego badania przepisy § 6 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio. Orzeczenie lekarskie wydane w tym trybie jest ostateczne.

§ 8. 1. Wzór orzeczenia lekarskiego potwierdzającego zdolność fizyczną i psychiczną osób ubiegających się o świadectwo maszynisty określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

2. Wzór orzeczenia lekarskiego potwierdzającego zdolność fizyczną i psychiczną osób ubiegających się o zachowanie ważności świadectwa maszynisty określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 9. 1. Orzeczenia lekarskie stwierdzające spełnianie wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, niezbędnych do uzyskania świadectwa maszynisty albo zachowania jego ważności, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane.

2. Badania rozpoczęte przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia przeprowadza się zgodnie z dotychczasowymi przepisami.

3. Wnioski o przeprowadzenie ponownego badania są rozpatrywane zgodnie z dotychczasowymi przepisami, jeżeli pierwsze badanie zostało przeprowadzone przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.⁵⁾

Minister Infrastruktury i Rozwoju: *M. Wasiak*

⁵⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 marca 2011 r. w sprawie badań niezbędnych do otrzymania świadectwa maszynisty oraz zachowania jego ważności (Dz. U. Nr 66, poz. 349).

Załącznik nr 1**WYMAGANIA ZDROWOTNE, FIZYCZNE I PSYCHICZNE, JAKIE POWINNY SPEŁNIAĆ OSOBY UBIEGAJĄCE SIĘ
O ŚWIADECTWO MASZYNISTY ALBO O ZACHOWANIE JEGO WAŻNOŚCI**

1. Wymagania dotyczące ogólnego stanu zdrowia fizycznego i psychicznego
Maszyniści powinni mieć dobry stan zdrowia fizycznego i psychicznego, w szczególności:
 - 1) nie powinny u nich występować choroby lub niesprawności lub
 - 2) nie powinni przyjmować leków lub innych substancji
 - które mogą powodować: nagłą utratę świadomości, osłabienie uwagi lub zmniejszenie zdolności koncentracji, nagłą utratę sprawności, utratę równowagi lub koordynacji, istotne ograniczenie czynności ruchowych, zachowania patologiczne.
2. Wymagania dotyczące narządu wzroku
 - 2.1 Konieczne jest spełnienie następujących wymagań dotyczących narządu wzroku:
 - 1) ostrość wzroku:
 - a) bez korekcji 0,8/0,8 w przypadku osób, które ubiegają się o świadectwo maszynisty, a dotychczas nie były uprawnione do wykonywania czynności maszynisty,
 - b) bez korekcji 0,5/0,5 lub 0,7/0,3 oraz z korekcją 1,0/0,5 lub 0,8/0,8 (korekcja $\pm 3,0$ Dsph; $\pm 2,0$ Dcyl) – w przypadku osób uprawnionych do prowadzenia pojazdów kolejowych, które ubiegają się o świadectwo maszynisty albo zachowanie jego ważności;
 - 2) widzenie pośrednie i do blizy dobre bez lub z korekcją;
 - 3) prawidłowe rozpoznawanie barw za pomocą tablic pseudoizochromatycznych Ishihary;
 - 4) rozpoznawanie sygnałów barwnych – test opiera się na rozpoznawaniu pojedynczych barw, a nie na różnicach względnych;
 - 5) pole widzenia – prawidłowe;
 - 6) widzenie obuoczne – zachowane;
 - 7) czucie kontrastu – dobre;
 - 8) odporność na olśnienie – prawidłowa;
 - 9) brak upośledzenia widzenia mimo stwierdzenia choroby narządu wzroku.
 - 2.2. W przypadkach astygmatyzmu wymagana jest opinia lekarza okulisty. Osoby stosujące okulary lub soczewki kontaktowe są okresowo badane przez lekarza okulistę w ustalonych przez niego terminach.
 - 2.3. Wszczyepy soczewek oraz stan po zabiegach keratotomii i keratektomii są dozwolone pod warunkiem kontroli przez lekarza okulistę w ustalonych przez niego terminach.
 - 2.4. Barwione soczewki kontaktowe i soczewki fotochromatyczne nie są dozwolone. Soczewki z filtrem UV są dozwolone.
3. Wymagania dotyczące słuchu, mowy i układu przedsionkowego
Konieczne jest spełnienie następujących wymagań:
 - 1) słuch wystarczający do prowadzenia rozmowy telefonicznej i do usłyszenia sygnałów ostrzegawczych i komunikatów radiowych;
 - 2) osoba badana powinna słyszeć szept każdym uchem oddzielnie:
 - a) z odległości 5 m w przypadku osób, które ubiegają się o świadectwo maszynisty, a dotychczas nie były uprawnione do wykonywania czynności maszynisty,
 - b) z odległości 2 m w przypadku osób uprawnionych do prowadzenia pojazdów kolejowych, które ubiegają się o świadectwo maszynisty albo zachowanie jego ważności;

- 3) niedosłuch dla ucha gorzej słyszącego na poziomie: nie wyższym niż 40 dB przy częstotliwościach 500 i 1000 Hz, nie wyższym niż 45 dB przy częstotliwości 2000 Hz i nie wyższym niż 60 dB przy częstotliwości 3000 Hz;
 - 4) brak zaburzeń równowagi;
 - 5) brak przewlekłych zaburzeń mowy przy uwzględnieniu konieczności przekazywania wiadomości w sposób głośny i wyraźny.
4. Wymagania dotyczące narządu ruchu
- Wystarczająca sprawność narządu ruchu w zakresie kończyn górnych, kończyn dolnych i kręgosłupa.
5. U kobiet w ciąży zła tolerancja lub występowanie stanów patologicznych w ciąży należy uznać za powód tymczasowego odsunięcia maszynisty przez lekarza od obowiązków służbowych.
6. Wymagania dotyczące psychologicznej przydatności zawodowej
- Zdolności poznawcze (pamięć, uwaga i koncentracja, percepcja, rozumowanie), sprawność psychomotoryczna (czas reakcji i koordynacja rąk), komunikowanie się i osobowość, umożliwiające bezpieczne wykonywanie obowiązków maszynisty.

WZÓR ORZECZENIA LEKARSKIEGO POTWIERDZAJĄCEGO ZDOLNOŚĆ FIZYCZNĄ I PSYCHICZNĄ
OSÓB UBIEGAJĄCYCH SIĘ O ŚWIADECTWO MASZYNISTYPieczęć podmiotu
uprawnionego**ORZECZENIE LEKARSKIE NR**(wydane po badaniu ponownym^{*)})

Na podstawie art. 22b ust. 1a pkt 4 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1594, z późn. zm.) po wykonaniu badań przeprowadzonych w celu oceny spełnienia wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, niezbędnych do uzyskania świadectwa maszynisty, oraz w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku maszynisty orzeka się, że:

Pan(-ni)

urodzony(-na) w dnia

(dzień, miesiąc, rok)

numer PESEL/nazwa i numer dokumentu tożsamości oraz nazwa państwa, które wydało ten dokument*

zamieszkały(-ła)

(adres zamieszkania)

zatrudniony(-na) / przyjmowany(-na) do pracy*¹)

w

(nazwa pracodawcy)

ubiegający(-ca) się o świadectwo maszynisty:

1. spełnia wymagania niezbędne do uzyskania świadectwa maszynisty oraz wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych jest zdolny(-na) do wykonywania pracy na stanowisku maszynisty*¹)

Data badania okresowego

(dzień, miesiąc, rok)

2. nie spełnia wymagań niezbędnych do uzyskania świadectwa maszynisty oraz wobec przeciwwskazań zdrowotnych jest niezdolny(-na) do podjęcia pracy na stanowisku maszynisty*¹)

Ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia:

– obowiązkowe korzystanie z okularów lub soczewek kontaktowych*¹).....
(pieczęć i podpis lekarza uprawnionego)

..... dnia

Pouczenie

Osoba badana lub przewoźnik kolejowy albo zarządca infrastruktury kolejowej, który wydał skierowanie na badania, niezgadzający się z treścią wydanego orzeczenia, może wystąpić w ciągu 7 dni od dnia wydania orzeczenia, za pośrednictwem lekarza, który je wydał, z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania i wydanie ostatecznego orzeczenia. Niniejsze pouczenie nie ma zastosowania w przypadku badań ponownych.

^{*)} niepotrzebne skreślić

WZÓR ORZECZENIA LEKARSKIEGO POTWIERDZAJĄCEGO ZDOLNOŚĆ FIZYCZNĄ I PSYCHICZNĄ
OSÓB UBIEGAJĄCYCH SIĘ O ZACHOWANIE WAŻNOŚCI ŚWIADECTWA MASZYNISTY

Pieczęć podmiotu
uprawnionego

ORZECZENIE LEKARSKIE NR

(wydane po badaniu ponownym^{*)})

Na podstawie art. 22b ust. 7 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1594, z późn. zm.) po wykonaniu badań przeprowadzonych w celu oceny spełniania wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, niezbędnych do zachowania ważności świadectwa maszynisty, oraz w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku maszynisty orzeka się, że:

Pan(-ni)

urodzony(-na) w dnia

(dzień, miesiąc, rok)

numer PESEL/nazwa i numer dokumentu tożsamości oraz nazwa państwa, które wydało ten dokument*

zamieszkały(-ła)

(adres zamieszkania)

zatrudniony(-na) w

(nazwa pracodawcy)

ubiegający(-ca) się o zachowanie ważności świadectwa maszynisty:

1. spełnia wymagania niezbędne do zachowania ważności świadectwa maszynisty oraz wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych jest zdolny(-na) do wykonywania pracy na stanowisku maszynisty^{*)}

Data badania okresowego

(dzień, miesiąc, rok)

2. nie spełnia wymagań niezbędnych do zachowania ważności świadectwa maszynisty oraz wobec przeciwwskazań zdrowotnych jest niezdolny(-na) do wykonywania pracy na stanowisku maszynisty^{*)}

3. nie spełnia wymagań niezbędnych do zachowania ważności świadectwa maszynisty oraz wobec przeciwwskazań zdrowotnych utracił(-ła) zdolność do wykonywania pracy na stanowisku maszynisty z dniem^{*)}

Ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia:

– obowiązkowe korzystanie z okularów lub soczewek kontaktowych^{*)}

.....
(pieczęć i podpis lekarza uprawnionego)

..... dnia

Pouczenie

Osoba badana lub przewoźnik kolejowy albo zarządca infrastruktury kolejowej, który wydał skierowanie na badania, niezgodzający się z treścią wydanego orzeczenia, może wystąpić w ciągu 7 dni od dnia wydania orzeczenia, za pośrednictwem lekarza, który je wydał, z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania i wydanie ostatecznego orzeczenia. Niniejsze pouczenie nie ma zastosowania w przypadku badań ponownych.

^{*)} niepotrzebne skreślić